

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Кафедра цивільного права

ІТ-ПРАВО ТА КІБЕРБЕЗПЕКА В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнського круглого столу**

Одеса,
12 квітня 2025 року

Одеса
Фенікс
2025

УДК 342.95 : 343.32 (477): 351.863
I-52

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора **Є. Харитонова**,
кандидатки юридичних наук, доцентки **Ю. Кривенко**.

Упорядники-укладачі:

Кривенко Юлія – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», доцентка;

Лешкова Єлизавета – лаборантка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

ІТ-право та кібербезпека в умовах гібридної війни :
I-52 матеріали Всеукр. круглого столу (м. Одеса, 12 квіт. 2025 р.) / за заг. ред.: Є. О. Харитонова, Ю. Кривенко ; кафедра цив. права НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 138 с. – Режим доступу:

ISBN 978-617-8430-57-3

Збірник містить матеріали доповідей з теоретичних, історичних і методологічних проблем ІТ-права та кібербезпеки, які були оприлюднені на Всеукраїнському круглому столі «ІТ-право та кібербезпека в умовах гібридної війни» 12 квітня 2025 у Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення громадськості з дослідженнями науковців у сфері ІТ-права та кібербезпеки і може бути корисний як у навчальному процесі, так і в практичній діяльності.

УДК 342.95 : 343.32 (477): 351.863

*Матеріали видано в авторській редакції.
Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть
учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти,
які рекомендували ці матеріали до друку.*

ISBN 978-617-8430-57-3

© Колектив авторів, 2025

© НУ «Одеська юридична академія»,
2025

подібність між наявними та непрямими даними про населення та даними на яких систем навчалась. Це може викликати проблеми, через недосконалість автономних систем та можливі проблеми коректної ідентифікації через те, що навчальні данні та реальні поля відрізняються [3]. Оскільки, попри всі зусилля розробників, не можливо заздалегідь спроектувати усі варіанти можливих сценаріїв

Враховуючи викладене слід констатувати наступні основні проблеми використання автономних систем під час збройних конфліктів: ризики некоректної ідентифікації цивільного населення в якості цілі; неякісні початкові дані без належної репрезентативності вразливих груп та меншин, що призводить до упередженості даних та упередженості автономних систем.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Summary of the NATO Artificial Intelligence Strategy. 2021. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_187617.htm
2. Stewart R. Hinds G. Algorithms of war: The use of artificial intelligence in decision making in armed conflict. October 24, 2023. URL: <https://blogs.icrc.org/law-and-policy/2023/10/24/algorithms-of-war-use-of-artificial-intelligence-decision-making-armed-conflict/>
3. Alvarez J.S. The risks and inefficacies of AI systems in military targetingsupport. 2024. URL: <https://blogs.icrc.org/law-and-policy/2024/09/04/the-risks-and-inefficacies-of-ai-systems-in-military-targeting-support/>

Вовчок Руслан Володимирович,

аспірант 2 року навчання Миколаївського навчально-наукового інституту права Національного університету «Одеська юридична академія».

Науковий керівник: к.ю.н., доц., доц. кафедри цивільного права Фасій Б. В.

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА В ЕПОХУ СТІМКОГО РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

У XXI столітті світ вступив у фазу глобальної цифрової трансформації. Інформатизація та цифровізація стали невід'ємною частиною розвитку суспільства. На цьому тлі особливе місце займає стрімкий розвиток штучного інтелекту (ШІ), який змінює не лише технологічні підходи, а й соціальні, економічні та культурні процеси.

Інформатизація являє собою процес широкомасштабного впровадження сучасних інформаційних технологій у всі сфери суспільного життя з метою забезпечення ефективного доступу до інформації, її зберігання, обробки та використання.

Основна мета інформатизації – підвищення ефективності діяльності в освіті, медицині, промисловості, управлінні, науці тощо завдяки впровадженню комп'ютерної техніки та програмного забезпечення. Цей процес передбачає створення та розвиток інформаційних систем, автоматизацію документообігу та управління, створення інформаційно-комунікаційної інфраструктури (Інтернет, бази даних, хмарні сервіси) та навчання населення основам роботи з ІКТ (інформаційно-комунікаційними технологіями).

Цифровізація насамперед є процесом перетворення традиційних аналогових процесів у цифрові, а також впровадження цифрових технологій у всі сфери життя з метою якісної трансформації діяльності, комунікації, управління та обслуговування. Вона є наступним етапом після інформатизації, який охоплює не лише інструменти, а й перегляд та зміну підходів до взаємодії в суспільстві. Основними ознаками цифровізації є створення цифрових сервісів для населення, використання великих даних, хмарних технологій, Інтернету речей та самого штучного інтелекту, а також розвиток цифрової економіки та цифрової держави (типу порталу «Дія», онлайн-банкінгу, онлайн-навчання та цифрових паспортів).

Інформатизація створює основу для цифровізації. Якщо інформатизація забезпечує «інструменти» та «ресурси», то цифровізація використовує ці інструменти для повноцінної трансформації способу життя, роботи та взаємодії в суспільстві.

Штучний інтелект (ШІ) є галуззю комп'ютерних наук, яка створює системи, здатні самостійно аналізувати інформацію, навчатися, ухвалювати рішення та виконувати інтелектуальні задачі, що раніше вимагали участі людини. ШІ є одним з ключових рушіїв цифрової трансформації, оскільки здатен обробляти великі обсяги даних і автоматизувати складні процеси у найрізноманітніших сферах.

Основні напрямки застосування ІІІ в цифровізації:

1. Автоматизація рутинних процесів: ІІІ дозволяє замінювати ручну працю в офісах, на підприємствах, у сфері обслуговування. Наприклад, чат-боти в банках та службах підтримки автоматично відповідають на запити клієнтів.

2. Аналітика та прогнозування: ІІІ здатен обробляти великі масиви даних (Big Data), знаходити закономірності, робити прогнози. Прикладом є медичні системи, що прогнозують хвороби, або економічні моделі, які передбачають зміни на ринку.

3. Персоналізація послуг: Алгоритми ІІІ допомагають адаптувати контент під користувача: рекомендації в YouTube, Netflix, інтернет-магазинах.

4. Розпізнавання образів та мови: Технології комп'ютерного зору використовуються в безпеці, охороні, медицині (наприклад, виявлення пухлин).

5. Розумне управління містами та інфраструктурою: «Розумні міста» використовують ІІІ для оптимізації транспорту, енергоспоживання, екологічного моніторингу.

Інформатизація та цифровізація є ключовими процесами формування інформаційного суспільства, у якому головним ресурсом стає інформація та знання, а провідну роль відіграють інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ).

Етапи цифрової трансформації суспільства:

1. Інформатизація (1980–2000-ті роки): Комп'ютеризація підприємств і навчальних закладів, формування глобального Інтернету, поява електронного документообігу.

2. Цифровізація (з 2010-х): Цифрова економіка, цифрова освіта, цифрове здоров'я, держава в смартфоні (наприклад, «Дія»), масове використання хмарних технологій, мобільних додатків, Big Data.

3. Інтелектуалізація (сучасний етап): Впровадження штучного інтелекту у всі сфери життя, розумні системи ухвалення рішень, автономний транспорт, нейромережі, робототехніка, перехід до суспільства «інтелектуальних технологій». Інтелектуалізація

є процесом активного впровадження інтелектуальних технологій (зокрема, штучного інтелекту, машинного навчання, нейромереж, експертних систем) у різні сфери життя людини, з метою оптимізації рішень, автоматизації складних процесів та підвищення ефективності управління знаннями.

Інформатизація та цифровізація є одними з найвпливовіших процесів сучасності, що кардинально змінюють обличчя людської цивілізації. У поєднанні з розвитком технологій штучного інтелекту вони формують абсолютно нову реальність, у якій перетворюються не лише засоби комунікації та праці, а й цінності, соціальні інститути та саме бачення майбутнього.

Штучний інтелект, будучи логічним продовженням цифрової трансформації, стає не просто інструментом, а новим партнером людства. Завдяки йому ми можемо підвищити ефективність виробництва, вдосконалити охорону здоров'я, зробити освіту більш доступною та персоналізованою, забезпечити прозорість у державному управлінні та якісно змінити взаємодію між людиною й машиною.

Цифрове майбутнє не є чимось віддаленим – воно вже сьогодні формується нашими діями, вибором і знаннями. Завдання сучасного суспільства – не лише адаптуватися до змін, а активно формувати цифрову культуру, засновану на знаннях, етиці та інноваціях.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про національну програму інформатизації». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>
2. Стадніченко, О (2013). Інформатизація як чинник розвитку суспільства і держави. <http://conferences.neasmo.org.ua/>
3. Іванов, А. (2019). Штучний інтелект в епоху цифрової трансформації. Журнал «Технічні інновації», № 5, стор. 112–124.
4. Міністерство цифрової трансформації України. (2023). Цифрове майбутнє України: програма розвитку електронного урядування. <https://thedigital.gov.ua/>

Резніченко Семен Васильович НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПАСАЖИРІВ АВТОБУСАМИ	67
Святошнюк Арина Леонідівна ЗМІСТ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	73
Спасова Катерина Іванівна ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	75
Токарева Віра Олександрівна ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ АВТОНОМНИХ СИСТЕМ У ЗБРОЙНОМУ КОНФЛІКТІ	78
Вовчок Руслан Володимирович ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА В ЕПОХУ СТІМКОГО РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	81
Кірсанов Олексій Володимирович ВЕРИФІКАЦІЯ БАНКІВСЬКИХ КАРТ КЛІЄНТА	85
Коштура Богдан Вячеславович ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК УЧАСНИК ЕЛЕКТРОННИХ ПРАВОЧИНІВ	87
Романовський Денис Сергійович ІТ ПРАВА ТА КІБЕРБЕЗПЕКА ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ	91
Рябченко Вікторія Олександрівна ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ НЕПОВНОЛІТНІХ ВІД ВЕРБУВАННЯ ФСБ У СОЦМЕРЕЖІ «ТЕЛЕГРАМ»	95
Балик Даша Вікторівна ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЦИФРОВІ РЕЧІ	99
Білошкурський Микола Миколайович ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ІГРОВОЇ ОНЛАЙН-РЕЧІ НА ПРИКЛАДІ СЕРВІСУ STEAM	104
Забудько Анастасія Сергіївна ОСОБЛИВОСТІ СПАДКУВАННЯ ЦИФРОВИХ АКТИВІВ	111
Костенко Олександр Сергійович АВТОРСЬКІ ПРАВА НА ОБ'ЄКТИ, СТВОРЕНІ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ	115
Мурашева Катерина Василівна ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ ТА ЇХ ЗАХИСТ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ В УМОВАХ КІБЕРЗАГРОЗ	119
Рогожа Валерія Василівна РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В КІБЕРБЕЗПЕЦІ: ЗАХИСТ ЧИ ЗАГРОЗА?	124
Фасій Анастасія Володимирівна ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕКЛАМИ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	128
ВИСНОВКИ	132